

Ny bog: Det danske demokrati er en patient, der kræver chokterapi

af Lauritz Korfix Schultz

Publiceret 15/10/2019 i Bøger/Politik & Samfund

SAMFUND // ANMELDELSE — Vores demokratiske innovation er gået i stå, skriver Silas F. Harrebye i sin nye bog, *Sæt strøm til demokratiet*. Måske der skal drastiske løsninger og en hurtig behandling til patienten demokratiet, for sygdommen er blevet værre på ganske få år.

Lad mig begynde denne anmeldelse med kolde facts, der legitimerer samfundsforskeren Silas F. Harrebyes nye bog, *Sæt strøm til demokratiet*, der har den dramatiske undertitel *Når koma kræver chokterapi*: Ifølge tal fra The Economist Intelligence Unit har der de senere år været ”faldende valgdeltagelse, en stigende mistillid til demokratiske institutioner og politikere, en voksende kløft mellem det parlamentariske system og civilsamfundet, en dårlig offentlig dialogkultur, disintegration og stigende intolerance.”

Demokratiets trusler ude- og indefra er i vores samtid også grundigt behandlet blandt forskere. De to bedste eksempler er nok politologens David Runcimans *How democracy ends* og Harvard-forskerne Steven Levitsky og Daniel Ziblatts *How Democracies Die*.

Så hvorfor endnu en udgivelse om, at demokratiet er i fare i stedet for blot læse de to ovenstående titler? Fordi Harrebye med sin klejne bog peger på de demokratiske udfordringer, vi i Danmark må løse.

Truslen mod demokratiet skyldes også historieløshed.
Unge anser det i lavere grad vigtigt at leve i et
demokrati, end deres forældre gør

Sammenlignet med andre lande rundt om i verden, går det godt med demokratiet i Danmark. Men ser man ifølge Harrebye det danske demokrati i et samtidshistorisk perspektiv, går det knapt så godt. Både hvad angår det repræsentative, det deltagende og det samtalende demokrati.

Harrebyes bog er således rig i sin diagnosticering af, hvad der er galt med det danske demokrati. Vi er i et demokratisk koma, også selv om det på overfladen kan se sundt ud. *”Vores demokrati er i fare, fordi vi ikke føler, at vi befinder os i en demokratisk krise. Vi er tilfredse nok og er derfor ligeglade,”* lyder Harrebyes kontante budskab.

Det uddyber forskeren i et levende sprog: *"Den blinde demokratioptimisme gør netop, at vi tror, at en udviklingskurve fortsætter opad i stedet for på et tidspunkt at krænge som en bølge. Men bølger vil naturligvis altid krænge, når de rammer selvtilfredshedens kyster."*

Truslen mod demokratiet skyldes også historieløshed. Unge anser det i lavere grad vigtigt at leve i et demokrati, end deres forældre gør. Vi tilkendegiver også, at det går godt med demokratiet, fordi vi ikke vil fremstå antidemokratiske. Men ligegyldighed og tilfredshed er ifølge forfatteren de værste følelser, hvis demokratiet skal udvikle sig. Demokratiet er noget, man fortsat skal kæmpe for, som Hal Koch også formulerede det.

Den sociale samtale er svækket

Et andet af problemerne ved demokratiet, er den svækkede offentlige samtale. Harrebye peger dog på, at Facebook skaber en mere direkte kontakt fra politikere til borgere, men her stopper rosen også. Facebook bliver et ekkokammer, fordi brugere og opslag bliver matchet *"efter adfærd og interesser ud fra kompleksitetsreducerende matematiske algoritmer skabt til generere maksimal digital trafik."* Det får *"en bedøvende virkning på demokratiet"*. De sociale medier indeholder demokratisk potentiale, men skal tæmmes, så de kommercielle interesser, der vægter profit højest, ikke får den afgørende magt, som den har nu.

Pointen med de sociale medier som ekkokammer kendte man også før de sociale mediers indtog: Da partipressen var på sit højeste, var det nok tvivlsomt, at arbejdere ville læse Berlingske Tidende, eller bankdirektøren ville orientere sig i Land og Folk.

“

Bogen viser også, at demokratiets svækkelse er sket på ganske få år

Harrebye har således en klar pointe, når han skriver, at vi skal tale med dem, vi er uenige med, fordi det styrker demokratiet. Indforståetheden skal væk. Måske færdes du i kulturradikale kredse, hvor du end ikke behøver at diskutere, hvor tåbelige Dansk Folkeparti er (Georg Metz). Eller måske færdes du i multikulti-kritiske kredse, hvor indvandrere

partout er et problem (Mikael Jalving). Indforståetheden bliver et problem, for det svækker samtalen. I Storbritannien kunne man oplagt nævne Brexit som et demokratisk problem: Befolkningsgrupper forstår ikke hinanden, og det er med politologens David Runcimans pointe et større problem end kontakten mellem politikere og befolkningen.

Danmark er også skæv i forhold til foreningsdannelse, men det strider mod den fortælling, at vi hertilands har et rigt foreningsliv. Det har vi rigtignok, men ikke hvis man ser på, hvem der er aktiv i foreningsdanmark. Er dine forældre aktive, er der nemlig langt større sandsynlighed for, at du selv bliver det. Og på universitetsuddannelser bliver der i højere grad talt op til de studerende med alle de muligheder der er for at engagere sig i samfundet, mens der på opslagstavlen på erhvervsuddannelsen hænger flyers om abort og stress, der indirekte taler ned til de studerende. Det skævvrider ifølge RUC-lektoren det danske demokrati, og det er et problem.

Svækket på ganske få år

Bogen viser også, at demokratiets svækkelse er sket på ganske få år. Professor Jørgen Goul Andersen var i 2003 med til at lave en magtudredning, hvor konklusionen lød, at det danske demokrati var sundt. Men det vil ifølge Goul Andersen sandsynligvis have ændret sig i dag. ”Jeg ville formentlig trække de fleste konklusioner fra dengang tilbage i dag, fordi de ikke ville være tidssvarende. Vi glemte for eksempel at se på, hvad de folkevalgte gjorde med magten. I dag har vi en offentlighedslov, der forringer gennemsigtigheden, en korruptionsgråzone, der vokser, mange personlige skandalesager, rod i skat, begrænset ansvarlighed ved frasalg af offentlig ejendom og meget mere.”

Spørgsmålet er også, hvor repræsentativt demokratiet er, når de unge i ringe grad stemmer ved EU-valgene og når lavtuddannede og indvandrere heller ikke gør det. Og som mange medier også har berettet, er tilliden til politikere stærkt faldende – så hvad skal der gøres ved patienten demokratiet?

I anden halvdel giver Harrebye fire forslag med danske eksempler, der kan give chokterapi og kurere demokratiet: Inspirationen, katastrofen, utopien og provokationen. Harrebye er så god en formidler og har så lys en analytisk evne, at man godt kunne ønske sig, at behandlingerne kunne være foldet mere ud, særligt når pressemeddelelsen kalder behandlingsdelen for bogens centrale del. Det er nærmere kritikken og diagnosticeringen af demokratiets nuværende tilstand, der står som

bogens vigtigste afsnit. Her er bogen fyldt med forskningskalorier, men det gør den ikke tung, tværtimod: der formildes let og levende.

Menu

Silas F. Harrebye – *Sæt strøm til demokratiet. Når koma kræver chokterapi*

165 sider. 129,95 kroner

Udkom d. 1. oktober på forlaget Gyldendal

Foto: Silas F. Harrebye, Gyldendals presseservice

FACEBOOK

TWITTER

LINKEDIN

PINTEREST

TAGS:

DANIEL ZIBLATT

DAVID RUNIC MAN

GEORG METZ

HAL KOCH

HOW DEMOCRACIES DIE.

HOW DEMOCRACY ENDS

JØRGEN GOUL ANDERSEN

LAND OG FOLK

MIKAEL JALVING

SILAS F. HARREBYE

STEVEN LIVETSKY

THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT

DU KAN MÅSKE OGSÅ VÆRE INTERESSERET I FØLGENDE:

**Ida Aukens vrede
og den vanskelige
tolerance**

**National identitet
og dens kritikere**

**Selvfølgelig har
tonen betydning,
men ...**

LAURITZ KORFIX SCHULTZ

SENESTE ARTIKLER

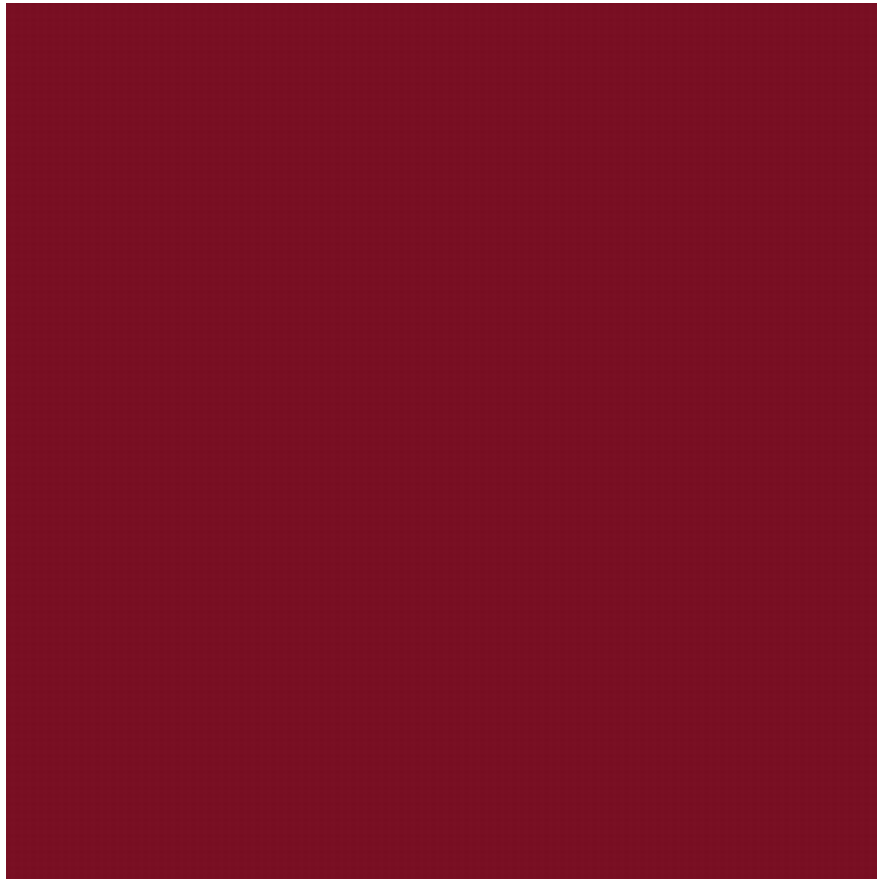
Lauritz Korfix Schultz, født 1989. Er

cand.mag. i dansk og historie og arbejder som

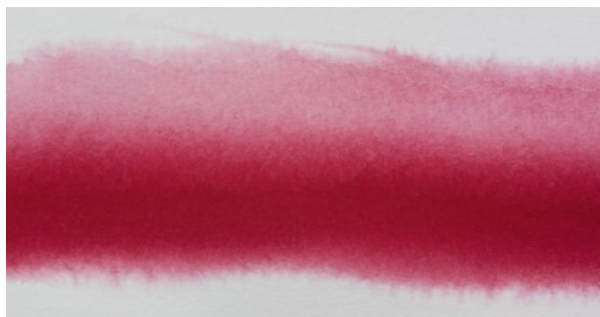
Menu

gymnasielærer og freelancejournalist.
Kan du lide hvad du læser? Så støt Lauritz'
skrivekløe på Mobile Pay 60691117.

M E S T L Æ S T E

Odile Poulsen: 'Det står rødt på hvidt!' #81

af Odile Poulsen |
posted on oktober 24,
2019 | under Børn &
unge, Liv & Mennesker